

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec . . . " 2-20
 za hemdijo celoletno . . . " 28.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V spravi prejeman mesečno . . . 1-70
Sobotna izdaja:
 Za celo leto . . . " 7.—
 za hemdijo celoletno . . . " 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

Inserati:
 Enostolna petstvarata (72 mm):
 za enkrat . . . po 18 v
 za dvakrat . . . " 15 "
 za trikrat . . . " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolna petstvarata po 2) vin.
Poslano:
 enostolna petstvarata po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Opravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Ruska politika in Armenci.

Tista publika, ki jo je rabil Nikolaj II. o Srbih, ko je govoril dumi o sedanji vojski, se ponavlja zadnji čas tudi med Armenci dan za dnem: Rus brani svoje sovornike. Armenci niso pravoslavni razkolniki in vendar ravno s to publiko deluje med njimi četa ruskih agitatorjev, češ, zapajte carju, on vas bo varoval, ker ste pravoslavni, kakor je njegov narod. Pod Rusom je vaša svoboda.

Časih ni bilo tako! Zgodovina tako-le poroča:

1. Po groznem pogromu pred 20 leti, ki je dosegel svoj višek meseca avgusta leta 1896., so poizkušali Armenci bežati v Rusijo. Pa se jim je zgodilo tako, da so za njimi frčale kurdske, vanje pa ruske kroglice. Ruska politika je takrat modrovala, da ne gre s Francozom, ki je hotel, naj bi se Turčija s silo pritiskala, da ustavi klanje (minister Lobanov-Rostovsky, kasneje šiškin). Rusija neče pomagati, da bi se ustanovila še ena Bolgarija, ki ravno takrat ni hotela skozi trn in strn z Rusom, marveč je rajše šla s Turkom in si od njega zagotovila pravico za zgradbo železnice v Anatoliji. Armenec, ki je ubežal čez mejo, je imel slabe čase. Če se ni podkupljujeval na vse plati brž zapisal med Ruse, so ga zaprli in kaznovali. To se je ponavljalo zopet leta 1909., ko so Mladoturki zadivljali proti Armencem, ki so se ob Abdul Hamidovem padcu tupatam pobunili, češ, da se bodo rešili turškega nasilstva. Kdor ne ve, kaj je ruska politika, naj preštudira leta 1896. in 1909. obnašanje Rusije proti Armencem.

2. Za svoje ruske Armence je vlada skrbela ravno tako pristrano. Uropala jim je cerkveno premoženje in ukinila samostane — dobrih deset let nazaj. Turek je bil tudi vzel katoliškim Armencem cerkveno imetje, pa ga ni pograbil zase, nego ga prisodil in dal razkolnim.

Leta 1905. so ruski agitatorji nahujali Tatarce in poldivje nomade iz suške in djevarske pokrajine na pogrom proti Armencem. V Baku, Suši, Minkenda in drugih mestih so poklali cele družine prav po kurdskem zgledu. Ruska sodišča so delala tako urno, da so bile zadnje obravnave proti morilcem že meseca junija leta 1913. v Elizabetpolu. Obtožnica je med drugim popisovala, kako je bilo trideset otrok, ki so se skrivali v nekem dvorišču, polovljenih in poklanih.

Pa znana veleizdajniška pravda proti fisoč Armencem, znana pod imenom Daš-nakrutinu. Zaprli so jih, češ, da širijo mi-

sel samostojne Armenije. Po obširnih preiskavah je bilo nazadnje obsojenih trideset oseb. Blamaža prvega reda!

Sole so uvedli, kar so jih, popolnoma ruske. Domačine Armence so izključili iz javnih služb, cele čete kmetov iz srednje Rusije so nagnali za Kavkaz in jih tam kolonizirali.

3. Zadnji čas se je pa ta politika izpremenila. Vrnili so cerkvi uropano premoženje in prvo šolsko leto so določili armenščino za učni jezik, pa z vso silo jeli agitirati tudi po turški Armeniji, da je rešitev Armencev mogoča samo pod ruskim carom. Tudi ruska diplomacija je našla svoje srce za Armence in je pri turški vladi s predlogi, o katerih je bilo naprej jasno, da se ne bodo sprejeli, zboljševala razmere turških Armencev. Pričela se je ta izprememba pomalem leta 1906.

Razlaga je lahka in Rusi je ne taje. Japonci so nabil Rusa in ga odgnal od Vzhodnega morja. Treba mu pa je toplega morja kot ribi vode. Skozi Dardanele ni šlo, ker je bilo preveč sovražnikov in pot skozi Dardanele še ni po svetu, ker sta še angleški Suez in Gibraltar napoti. Rusu so zrasle skomine po perskem zalivu in Armenci naj bi k temu pomagali. Bagdad in Dasora na eni, Mersina in Aleksandreta na drugi naj bi prišli pod ruski vpliv, ko se razdeli azijska Turčija. Tu je doma mlada ljubezen do Armencev in sočutje z njihovo krvavo epopejo. Rus Pavlovič piše o tem tako-le (str. 477): »Neki francoski preretine; kar skrbi zanje, skrbi zato, ker raketino, nego za lovske živali. Danes igrajo turški Armenci za ruske oblasti vlogo kurvine; kar skrbi zanje, skrbi zato, ker računa na njihovo pomoč pri kaki možni vojski. Ko bi pa Rusija osvojila turško Armenijo, bi pa ta bržkone kmalu videla, da se vrača konfiskacija cerkvenega imetja, poruševanje itd. Armenci bodo v tem trenutku na tisti stopnji kakor drugi osvojeni narodi: igrali bodo za naše birokrate vlogo lovnih živali.« Poznati jih mora.

4. Da je ruska prijaznost do Armencev več nego dvomljiva, pa kaže to, da od leta 1912. Rusija išče tudi Kurdov zase in jih po svojih agentih uči, kako naj zahtevajo za svoje ozemlje avtonomijo. Kurdske glavarji so večkrat v gostih pri ruskih višjih uradnikih; celo znani roparski voditelji hodijo tja. Orožje dobivajo Kurdi od Rusov v Kurdistanu in v Perziji. Guinness piše, da imajo Kurdi Ruse radi; spoznal je Ruse, ki stalno žive med Kurdi, obenem pa pridno občujejo z ruskimi uradi in častniki in odtam dobivajo znatne svote denarja. Pavlovič zatrjuje ravno to. Ruska politika pač rabi za svoj namen 4 milijone

mohamedanskih Kurdiv, obenem se pa hlini krščanskim Armencem. Čudna zaščitnica.

Armenski narod to vidi in zato ni čuda, če vre zdaj v Baku in v celi Zakavka-

ziji. Rovarska, frivolna ruska politika rodi svoje sadove. Ljudje božji, študirajte to grdo brezumno politiko pa Angleža, ki je v tem Rusu zelo blizu, in vedeli boste, kaj pomeni sedanja vojska.

Namur v nemških rokah. — Siloviti učinki novih nemških oblegovalnih topov. — Prosta pot Nemcev skozi Belgijo na Francosko. — Pred odločitvijo v Belgiji.

Berolin, 25. avg. Wolfov generalni štab poroča: Od trdnjave Namur smo zavzeli pet fortov in mesto. Štiri forte naše topništvo še obstreljuje; tudi padec teh fortov pričakujejo vsak trenutek. (Namur ima skupno devet fortov. Ko zavzamejo Nemci še ostale štiri forte, potem imajo prosto pot skozi Belgijo na Francosko.)

Berolin, 25. avg. (Kor. urad.) Wolfov biro poroča: Berolinski listi prinašajo z dovoljenjem generalnega štaba slike o fortu Lausane v trdnjavi Lüttich. Te slike kažejo velikanski uspeh nemške težke artiljerije. Prvič izve sedaj javnost o novih nemških oblegovalnih topovih, ki merijo v premeru 42 cm. Tak top z enim strelom lahko razruši tudi najmočnejši železnobetonski oklop.

Te topove je načelnik vojnega stana imel najbrže v mislih, ko je poročal, da jih sovražnik ne pozna. Dejstvo, da je bilo mogoče v miru neopaženo dobiti iz inozemstva te izvrstne topove, je lep dokaz, kako skrbno se je vse pripravljalo za vojsko.

UBIT NEMŠKI PRINC.

Meiningen, 26. avgusta. (Kor. urad.) Princ Friderik, brat saško - meiningškega vojvode, je bil pred Namurjem ubit od granate.

× × ×

VIRTEMBERSKI KRALJ NA BOJIŠČU.

Stuttgart, 28. avg. (Kor. urad.) Virtemberski kralj Viljem se je podal s svojim adjutantom za nekaj časa v vojsko. Pri odhodu mu je mnogoštevilno prebivalstvo priredilo velike manifestacije.

× × ×

LISTEK.

Molitev med bitko.

Oče, jaz kličem Te!
 Dim me obkroža rjovečih topov
 pušek cevi prše ogenj zmir nov.
 Bitke Voditelj, jaz kličem Te!
 Oče, Ti vodi me!

Oče, Ti vodi me!
 Vodi me k zmagi, popelji v pogin —
 jaz Te priznavam, Gospod vrh višin!
 Kakor Ti drago je, vodi me!
 Bog, jaz spoznavam Te!

Bog, jaz spoznavam Te!
 Naj si bo že v žuborenju valov,
 Ali zdaj v bojnem gromenju topov:
 Vir vse dobrote, spoznavam Te!
 Ti blagoslovi me!

Ti blagoslovi me!
 Tebi žrtvujem življenja jaz cveti;
 Si ga podaril — ga vzeti smeš spet!
 Pusti živeti — umreti me:
 Oče, veličam Te!

Oče, veličam Te!
 Saj ne borimo za zemsko se last,
 Ščitimo z mečem domovja le čast!
 Padem naj — z zmago proslavljam Te:
 Tebi udajem se!

Tebi udajem se!
 In naj me bojni grom kliče i v smrt,
 Naj mojih žil krvi pot je odprt:
 Tebi, o Bog moj, udajem se!
 Oče, jaz kličem Te!

Nekaj črtic iz zgodovine varaždinskega pešpolka št. 16.

Spisal Dolenjski. Andreja J.

(Konec.)

XI.

Dne 11. septembra 1848 je ban Jelačić prekoračil na čelu 40.000 graničarjev, med njimi štiri bataljone Varaždincev, Dravo pri Legradu. Sprva jo je hotel mahiniti proti Budimpešti, no revolucija na Dunaju in prošnje od tam so provzročile, da je odrinil proti Cesarskemu Dunaju. Sredi oktobra je stal že pred Dunajem. V zvezi z Windischgrätzovim vojem se je mesto obkolilo in dne 25. oktobra začelo napadati. Po vednih bojih so Varaždinci zavzeli z naskokom dne 28. oktobra južni kolodvor in Marksevo predmestje. Ko se je Dunaj pomiril, je Jelačić mahnil proti Ogrski, da tudi tam pomiri razburjene mažarske duhove. Tu so se Varaždinci bojevali v mnogovrstnih bojih, a najbolj živo se je pokazalo, koliko zvestobe in junaštva tiči v duši hrvatskih graničarjev, ko so branili za svojega ce-

sarja trdnjavo Budo proti upornim Mažarom pod generalom Hentziem, ki je ondi našel junaško smrt na čelu svojih hrabrih Varaždincev in ostalih graničarjev.

Hrabrost in požrtvovalnost zvestih Hrvatov v vojni pod Radetzkyjem in Jelačićem je tedaj pravilno cenil cesar sam. Poleg zahvale, ki jo je milostno izrazil po banu Jelačiću Varaždincem, je tudi odlikoval najhrabrejše izmed hrabrih. Razdelilo se je troje Leopoldovih redov, štiri redi železne krone, 25 zaslužnih križcev, 7 zlatih in 101 srebrna kolajna. Izmed kolajn za hrabrost odpade 5 zlatih in 35 srebrnih na one neustrašene boritelje, ki so junaško branili trdnjavo v Budi.

Vojne v Italiji proti Francozom in Piemontezom l. 1859 se je udeležil en sam varaždinski bataljon in ta se je odlično bojeval v bitki pri Solferinu. Pri Guidizzolu napaden od francoskih konjenikov je odbil neustrašeno tri atake ali naskoke.

XII.

Bataljon si je priboril pri tej priložnosti en red železne krone, en zaslužni križec in 8 srebrnih svetinj za hrabrost.

En bataljon graničarjev je dospel dne 20. aprila 1859 v Gradec, ko je nadvojvoda Ivan ležal na smrtni postelji. Ko ta izve, da so Varaždinci v mestu, izrazi kot poslednjo željo: »Z varaždinskimi graničarji sem si priboril red Marije Terezije,

nasledniki teh graničarjev naj mi tudi izkažejo zadnjo čast.« In tako se je zgodilo. Varaždinci so dne 4. maja 1859 svojega nadvojvodo spremili na poti k zadnjemu počitku.

Leta 1866., ko smo morali odstopiti Beneško Italijanom, je zapustil dne 12. oktobra 1866 trdnjavo Verono kot zadnji cesarski polk z godbo na čelu — varaždinski polk.

Ko se je leta 1867. sklenila z Ogrsko nagodba, leto pozneje pa uvedla splošna vojaška dolžnost, je cesar, zahvalivši se graničarjem za njih neomajano udanost in zvestobo — vojaško granico kmalu potem razpusil.

Očividci pripovedujejo, da je prišlo pri tej priliki do pretresljivih prizorov. Ko so graničarji morali sleči graničarsko suknjo in oddati svojo puško in drugo opremo, so se jokali in proti častnikom izražali: »Za berače so nas naredili.« Niso mogli namreč umeti, da tudi nadalje ostanejo cesarski vojaki, če tudi niso smeli več imeti vojaške obleke, oprave in orožja kar pri sebi.

Oba polka — Križoki in Gjuroki — pa sta se tedaj združila v en polk s tremi linijskimi in dvema rezervnima bataljonoma. Polk je obdržal Varaždinc za svoj dopolnilni okraj, samo številka in našitki so se, kakor že zgoraj omenjeno, spremenili. Oznaka Varaždinski polk pa mu je ostala za vse čase.

nje dni so namreč v Bruslju in v Antwerpnu zaprli veliko sumljivih oseb.

BELGIJCI SO SE UMAKNILI DO ANTWERPNA.

Belgijsko armado so potisnili Nemci že do Antwerpna. Vrata Antwerpna so zaprli.

V HASSELTU SO NEMCI ZAPLENILI NAD DVA MILIJONA FRANKOV.

V Hasselti je došla nemška patrulja in na pošti zaplenila 17.000, v Narodni

banki pa 2.017.000 frankov. (Hasselt leži zahodno od Lütticha proti Antwerpnu. Od Lütticha je oddaljen 35 kilometrov.)

NEMŠKA UPRAVA V BELGIJI.

Berolin, 26. avgusta. (Kores. urad.) Wolffov urad poroča: Upravo osvojene Belgije je cesar poveril generalu feldmaršolu pl. Goltzu, ki ga je imenoval za generalnega guvernerja. Civilno upravo pa vodi vladni prezident pl. Sandt v Aachnu, ki je imenovan za upravnega šefa okupirane Belgije.

BELGIJSKI KULTURONOSCI.

Iz Antwerpna je došlo poročilo, po katerem so Belgijski na antwerpenskem osrednjem pokopališču razbili in opustošili vse nemške nagrobne spomenike in grobove.

ČEGAVI SADOVI SO BELGIJSKA GROZODEJSTVA.

Hanoveranski »Courier« si je z ozirom na belgijske grozovitosti dovolil nekaj strupenih opazk na naslov »ultramontanizma«. »Kölnische Volkszeitung« ga je zato takole izpodrepila: »Ne vemo, kaj tu bolj sili na dan: ali nevednost lista ali njegova zloba. Vsak, kdor Belgijo le nekoliko pozna, ve, da noben del prebivalstva te dežele ni manj pod »ultramontanskim« vplivom kakor pokrajine, v katerih so se odigrali dosedanji boji in zverinstva. To so žarišča čisto drugega svetovnega naziranja nego »ultramontanskega«. Nikakor nečemo nalagati odgovornosti za to, kar se je zadnji teden dogodilo pred Lüttichom, krog Lütticha in v Lüttichu, nobeni verski ali politični struji; toda obramba nas sili konstatirati, da imata tu svoj sedež anarhistični radikalizem in fanatično protiversko sovražstvo, in sicer že mnogo, mnogo let. Tako je bilo že dolgo prej, predno je prišla na krmilo »ultramontanska vlada«. Na teh razmerah, ki so globoko ukoreninjene in izraz vzrok deloma tudi v zanemarijenih socialnih razmerah, ta vlada ni mogla ničesar izpremeniti. Če hanoveranski »Courier« tega ne ve, naj bi se dal vsaj od »Frankfurter Zeitung« poučiti, ki je pred nekaj dnevi pod naslovom »Vragovi lüttiške kotline« pisala med drugim: »V celi Belgiji jih poznajo, te divje, odločne ljudi, ki delajo v rudnikih in delavnicah lüttiškega deželnege okraja. Ko so pri volitvah meseca julija lani proti vsemu pričakovanju zmaga klerikalci, je vladal velik srd povsod ondi, kjer so upali, da bodo katoličani poraženi škripali so z zobmi, a ostali mirni. Toda v lüttiški provinci so morje prišli izpod zemlje. Zbirali so se v temne, preteče trume in se obrnili proti Lüttichu. Najhujše peklenske pošasti v celi Belgiji so oni ljudje, ki v dolinah Ourthe, Maase in Vesdre predejo, tkejo, v rudnikih kopljejo in kujejo.« Tu so doma največji pijanci, pretepači, ubijalci in požigalci. To so vražje trume, ki so lani o priliki belgijskega generalnega štrajka edine nosile v rokah orožje in to so oni barbarski suroveži, ki so streljali na naše ranjence in jim zadirali nož v hrbet.« To mora odpreti oči tudi hanoveranskemu »Courierju«, ki bi bil pa moral brez ozira na vse drugo imeti toliko pameti, da bi ne mlatil po katoličanih v sedanjih dneh, ko se v vrstah nemško-avstrijske zvezne armade in mornarice bori veliko več katoličanov nego katerekoli druge veroizpovedi. Tako »Köl. Vztg.« in prav ima.

Diplomatične zveze med Avstrijo in Japonsko pretrgane.

Dunaj, 25. avg. (Kor. urad.) Japonskemu poslaniku na dunajskem dvoru Eimaru Sato so bili danes dopoldne dostavljeni potni listi. C. in kr. avstrijski poslanik na japonskem dvoru baron Müller je odpoklican.

Ugibanje kaj delajo laški vojaki.

Rim, 25. avgusta (Kor. urad.) »Agenzia Stefani« objavlja sledečo noto: Nekateri švicarski listi poročajo, da je v Benečiji 800 tisoč laških vojakov in da bodo kmalu šli v vojsko. Te vesti, katere dementirati bi bilo odveč, so nastale najbrže iz tega, ker so pri vstopih vseh utrjenih krajev postavljali mali vojaški tabori, ki so bili po vpoklicanju rezervistov potrebni deloma vsled pomanjkanja stanovanj v utrjenih krajih, deloma zato, da se čete lahko vežbajo, deloma iz higijeničnih ozirov. Te odredbe se pa raztezajo po celem kraljestvu.

Ruski diplomatje prele.

Dunaj, 25. avgusta. (Kor. urad.) Razna poročila soglašajo, da so ruski diplomatje v Sofiji, Bukarešti in Carigradu na oster način pretili ministrom, če se ne bodo udali ruskim zahtevam. Spominjajo jih na Stambulovo usodo.

Pet nemških armad na potu v Francijo.

Pet nemških armad sedaj zmagovito prodira v Francijo. V Zgornji Alzaciji prodira armada pod poveljstvom generala pl. Heeringena, ki je mnogoštevilnejše Francoze pri Mühlhausenu in Vogezih z uspehom vrgla nazaj in se sedaj naslanja na armado bavarskega prestolonaslednika. Armada bavarskega prestolonaslednika je v zasledovanju premaganega sovražnika dosegla črto Luneville—Cirey in zajela 150 topov. S tem, da se je ta armada obrnila na levo in prodira proti jugu, je napravila zevajočo luknjo v središču francoske armade. Francoske čete pri Vogezih in Belfortu so sedaj v nevarnosti, da jih Nemci ne obkoliijo. Severno od Metza zasleduje premaganega sovražnika armada nemškega prestolonaslednika, ki je prodrla iz Luksemburške in Lotaringije. To prodiranje utegne biti nevarno za francosko armado, ki je čez Lemois udrla v Belgijo, ker cilj prodiranja nemške armade vodi direktno za hrbet Francozov. Med

tem je pa tudi tej francoski armadi zadal popoln poraz vojvoda Virtemberški. Več francoskih generalov je padlo, veliko vojakov je ujetih in zaplenjenih je mnogo topov in zastav. Na celi vojni črti od Zgornje Alzacije do belgijske reke Maas se Francozi umikajo, Nemci jih pa zasledujejo.

Prve čete armade nemškega prestolonaslednika so že došle severno od Verduna in so komaj 20 km oddaljene od mejnih fortov te trdnjave, v prihodnjih dneh bodo že za hrbotom te trdnjave na poti proti trdnjavi Rheims, ki veže obrambno četo med Verdunom in Parizom, središčem francoske obrambe.

BAVARSKI PRESTOLONASLEDNIK ODLIKOVAN.

Monakovo, 25. avg. (Kor. urad.) Korespondenca Hoffman poroča: Nemški cesar Viljem je podelil bavarskemu prestolonasledniku železni križ II. in I. razreda.

Francosko uradno poročilo o dogodkih na zahodnem bojišču. — Francozi priznavajo poraze.

Pariz, 25. avgusta. (Kor. urad.) Dne 24. t. m., ob 11. uri po noči izdani uradni komunike poroča, da je bila francoska armada zapadno od reke Maas napadena od Nemcev in da je napad vzdržala na občudovanju vredni način. Dva francoska armadna zbora sta prodirala naprej in bila sprejeta z izredno hudim morilnim ognjem. Ker so nemške čete izvršile protinapad, so se naši morali umakniti, potem ko so sovražniku zadali velikanske izgube. Zapadno od reke Maas so bile francoske čete, ki so prodirale čez jako neugoden teren, ljuto napadene in po živahnem boju potisnjene nazaj. Južno od Simois so angleške in francoske čete zavzele stališče na zavarovanih postojankah; bile so nedotaknjene. Fizično in moralno stanje francoskih čet je izborna. Francoska armada bo sedaj zavzemala le defenzivno stališče, da v ugodnem trenutku prične zopet z ofenzivo. Francoske izgube so znatne, vendar jih še ni mogoče natančno dognati. Tudi Nemci imajo velike izgube. Francozi so včeraj, ko so morali zavzeti na Lotarinskem nove utrjene postojanke, štirikrat napadli Nemce in jim zadali resne izgube.

Nasprotno se je pa Rusom posrečilo udreti v osrčje vzhodne Pruske. V komunikeju se izjavlja, da je obžalovati, ker načrt ofenzive ni dosegel svojega namena. Povdarja se pa, da je defenzivno stališče neomajljivo, ker je sovražnik oslavljen. Nemške kavalerijske čete neke divizije, ki so na skrajnem desnem krilu samostojno operirale, so udrele v ozemlje Roubaix — Tourcoing, katero so branile samo domače čete. (Roubaix in Tourcoing sta francoska kraja blizu belgijske meje zahodno od Bruslja. To kaže,

da so Nemci po uradnem francoskem poročilu že prodrli skozi Belgijo na francosko ozemlje.)

Pariz, 25. avgusta. (Kor. urad.) Vojno ministrstvo je ustavilo nadaljnje izdajanje poročil o vojski.

Berlin, 24. avgusta. (Kor. urad.) »Wolfov urad« priobčuje sledečo pariško brzojavko z opombami v oklepaju: Razglas od 11. ure ponoči pravi: Pri Vogezih smo morali svoje čete vsled občega stališča umakniti iz grča Donen pri Sales, dasiravno te točke sovražnik ni napadel. Pri Namurju so se Nemci zelo naporno trudili proti utrdbam, ki se energično branijo. Tudi utrdbe pri Lüttichu se še branijo. (?) Belgijska armada je popolnoma zbrana na utrjenem prostoru pri Antwerpnu. Huda bitka se bje na črti od Monsa do luksemburške meje. Naše čete silijo povsod v ofenzivo in prodirajo povsod skupno z angleškimi četami naprej. Glede na dejstvo, da je vojna črta zelo raztegnjena in čete zelo številne, ni mogoče vsak dan natanko poročati o stanju armade. Dokler se torej operacija v tem okraju ne završi, se ne bo dejo razglašala posamezna poročila.

KAKO SLABO JE FRANCOSKA ARMADA OBUTA.

Mrtvi, vjeti in ranjeni Franozi so bili obuti večinoma v domače, lahke črevlje, kar dokazuje, da francoska armada ni bila dovolj preskrbljena. Pač so pa našli pri padlih francoskih vojaki denarne zneske do 40 frankov. Nekateri francoski vojaki se bore celo v rokavicah.

Naši ujeli 3000 Rusov. — 3 ruske zastave, 20 topov in 7 strojnih pušk zaplenjenih.

Dunaj, 25. avg. (Kor. urad.) Iz vojnega poročevalskega stana se uradno poroča: Kakor se je sedaj dognalo, so naše čete v boju pri Krasniku ujele nad 3000 sovražnikov in zajele 3 zastave, 20 topov in 7 vpreženih strojnih pušk. Ujeti ruski častniki, ki so se udeležili rusko-japonske vojske, soglasno izjavljajo, da so bili naskoki naših čet veliko burnejši kot japonski.

Iz vojnega poročevalskega stana smo dobili naslednjo brzojavko: Južno od Krasnika so naše čete premagale dva ruska armadna zbora. Ruski mušiki poljubljajo našim častnikom roke. Pri Jakubowu (ruski kraj blizu prusko-ruske meje na severu) ranjeni častniški sluga Petrusz je odklonil za-se pomoč in jo poslal svojemu nadporočniku Stenzlu 37. polka.

Tridnevna bitka pri Krasniku — sijajen avstrijski uspeh.

Dunaj, 26. avgusta. (Kor. urad.) Iz vojnega poročevalskega stana se uradno poroča: Tridnevna bitka pri Krasniku je kon-

čala včeraj s popolno zmago avstrijskih čet. Rusi so bili na celi približno 70 km dolgi črti vrženi nazaj in se bežeč umikajo proti Lublinu.

200.000 Rusov na begu.

Iz vojnega poročevalskega stana smo prejeli naslednjo brzojavko: Bitka pri Krasniku je končala 25. avgusta zvečer s sijajno avstrijsko zmago nad ruskimi četami. Rusko moč cenijo na 200.000 mož, več kot 4 armadni zbora. Sovražnik beži proti Lublinu. Avstrijska kavalerija ga zasleduje.

Krasnik leži okoli 30 km severovzhodno od točke, kjer reka Visla zapusti Galicijo. Krasnik leži od avstrijske meje približno tako daleč, kakor je oddaljen Podnart od Ljubljane. Lublin je glavno mesto istoimenske ruske gubernije in leži okoli 50 km severovzhodno od Krasnika. Kakor poroča brzojavka, se je vršil boj na 70 kilometrov dolgi črti, to je približno toliko, kot znaša zračna črta Ljubljana—Trst.

XIII.

Od smodnika začrnele in od krogelj prestreljene stare polkovne zastave, priče slavnih bojev varaždinskih graničarjev, se hranijo na Najvišje povelje v belovarskih cerkvah in se bodo poznej eoddale armadnemu muzeju. To so zastave, pod katerimi sta graničarska polka št. 5 in 6 — Križaki in Gjuroki — zmagovito in slavno prodirala v sedemletni vojski, v Napoleonovih bojih in bitkah pod Radetzkyjem in Jelačićem.

XIV.

Pričujoči opis ne bi bil popoln, če bi pozabili navesti čudno naključje usode, ki je hotela, da so varaždinski graničarji po 375 letih svojo bojno slavo završili nad krvnim sovražnikom njihovim, s katerim so se prvi bojevali. Leta 1878. jih vidimo zopet pri zasedbi Bosne in Hercegovine v boju s Turčinom. Še čudovitejša pa je tu ravnala Usoda, ko je vrle Varaždince dovedla zopet pred mesto Banja-luko ter dopustila, da so, kakor pred 140 leti Hildburghausov oddelek, sedaj rešili 22. (primorsko-dalmatinski) pešpolk hude stiske in velikanske nevarnosti, da ga niso premočne čete vrgle v reko Vrbas in ga docela uničile. Ravno v pravem trenutku sta dohiteli 17. in 18. stotnija 16. polka pod poveljstvom stotnika pl. Vabrerja iz Maglaja in skupno s topništvo, ki mu je poveljeval poročnik Rhön, vrgle Turke z vso silo iz mesta in jih zapodili v beg.

Glej o tem natančen popis v knjigi: Jerneja pl. Andrejka: »Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini«. Str. 124—125.

Tu se konča za sedaj ta kratka zgodovina slavnega polka bratskega namnoda hrvatskega. Najogljivejša hrabrost, največja požrtvovalnost in neomajana zvestoba do cesarja se svetita skozi vse občudovanja vredne čine njegove. Nam pa, kot njihovim bratom po rodu in po duši, naj bodi njih zgodovina v ponos in bodrilo!

Rusi zapustili ozemlje zahodno od Visle.

Dunaj, 26. avgusta. Iz vojnega poročevalskega urada se poroča: Rusi so zapustili ozemlje zahodno od reke Visle. Pustili so tam le maloštevilne kavalerijske čete.

Druga poročila o bojih z Rusi.

BOJI PRI KIELCU.

Krakov, 26. avgusta. »Czas« poroča: Pri Kielcu je operiralo približno 10.000 Rusov. Boj je bil hud, a avstrijski vojaki so tako junaško prodirali, da so bili Rusi prisiljeni pobegniti z velikimi izgubami. Osobito oženj iz avstrijskih topov je podiral ruske vrste. Zadel je vsak strel.

NEMŠKI VOJAKI OSVOJILI PETRIKOV.

»Kurier Lwowski« poroča, da so Nemci zasedli Petrikov, ki leži približno 30 km južno od Lodza.

(Petrikov, rusko Petrikov, poljsko Piotrków, je glavno mesto petrikovske gubernije, ki je močno obljubena. Mesto šteje 32.173 prebivalcev. Petrikov je eno nastarejših poljskih mest. Tu so na poljskih državni zborih volili Jagelonce. Kralj Kazimir Veliki je mesto obzidal in zgradil grad).

RUSI PRI VILNI — KAKO JE NA FINSKEM.

Berolin. »Berliner Tageblatt« poroča iz Peterburga: Pri Vilni stoji sedaj 2 milijona vojakov. V Finli je bilo poslanih veliko vojaških čet, ker ne smejo Finci služiti v vojski. Nemci, stari od 20 do 45 let, so bili vsi aretirani in poslani v Orenburg, Vologdo in Viatko, kjer jim hoče vlada dnevno plačevati po 18 kopejk. Vjetniki pa morajo za obskrbo plačevati dnevno po 40 kopejk; ako pa sami nimajo toliko denarja, da bi primanjlkaj pokrili, potem morajo delati cel dan za plačo 22 kopejk. Rodbina vsakega Rusa, ki je bil poklican v vojsko, dobi mesečno 5 rubljev, kot podporo.

JUNAŠKA SMRT POLKOVNIKA PL. HOLZHAUSNA. — PODROBNOSTI O BOJIH V RUSIJI.

(Iz dunajskih listov.)

O bojih z Rusi minulo soboto objavljajo dunajski listi opise na Dunaj pripeljanih ranjencev domačega dunajskega polka. Po ognju iz pušk smo sklepali, da se je nahajal sovražnik v premoči. Kroglje so gošto brenčale nad našimi glavami. Sreča je, ker Rusi tako slabo streljajo. Naš polkovnik pl. Holzhausen se je nahajal že, ko se je pričel boj, v najsprednejših strelnih jarkih. Obnašal se je, kakor se more obnašati junak. Ko so prvi streli padli, je stopil pokonci in je stal liki sveča, da je pregledal bojišče. Sam je vodil naš oženj. Nesreča je hotela, da je padel prvi naš polkovnik. Zadel ga je krogla v glavo. Zgrudil se je mrtev na tla. Za tiste, ki so takrat blizu stali, je bil to strašen trenutek, ko so videli, da se je zgrudil polkovnik mrtev na tla. Stotnik Claus je rešil položaj ne glede na smrtno nevarnost. Sovražnik je vedno hujše streljal, v daljavi smo videli, kako da se približujejo kozaki. V odločilnem trenutku je pripeljal stotnik Claus, ko so kakor toča padale kroglice, strojno puško v našo vojno črto in jo je nameril proti napadajočim kozakom. Učinek ognja iz strojne puške je bil strašen: kakor trava pod koso so padali kozaki. Takoj so se obrnili in pobegnili. Odbit napad je dvignil našo samozavest, na sovražnika je beg kozakov najslabše vplival. Sovražnikov oženj je ponehaval. To priliko smo porabili, da smo se umaknili v gozd. Iz te postojanke, kjer smo bili dobro kriti, smo zopet otvorili oženj. Sovražnik je pričel streljati iz topov. Bili smo se do večera, boj se je pričel okoli 9. ure zjutraj. Zvečer smo dobili pomoč in smo vrgli sovražnika nazaj.

VELIK POŽAR V KALIŠU.

»Slowo Polskie« poroča: Mesto Kališ, ki so ga Nemci začetkom avgusta zavzeli, je obiskal požar. Zavrtno so namreč Rusi, ki so ostali skriti v mestu in v okolici, napadali nemške vojske. Nemci so sklenili, da te napade energično končajo in so streljali na hiše, iz katerih so streljali na Nemce. Več poslopij je zato zgorelo, med njimi tudi mestna hiša. Mestu so

naložili vojni davek 25.000 rubljev, župana in več najuglednejših meščanov so prijeli in jih odvedli na Poznanjsko, kar so tudi v celi guberniji proglasili. Prebivalstvo zdaj Nemce pri zasledovanju sumljivih elementov pridno podpira. Zahrbni napadi so se pojavili tudi v Čenstohovu, kjer so tudi Nemci nato naložili občuten vojni davek. Zdal je vsa pokrajina očiščena.

18. AVGUST NA RUSKEM POLJSKEM.

Krakov, 26. avgusta. »Kurjer Codzienny« poroča, da se je v Novem Brzesku na Ruskem Poljskem rojstni dan cesarja Franc Jožefa I. nad vse slovesno praznoval. Prebivalstvo je zažgalo carjevo podobo.

RUSI STRELJALI IZ ZASEDE NA NAŠE VOJAKE.

Krakov, 26., 23. t. m. opoldne so pripeljali s trdnjave 6 Rusov, ki so jih prijeli, ker so iz zasede streljali na naše vojske.

OD SVOJIH VOJAKOV ZVEZANA RUSKA ČASTNIKA.

V nekem obmejnem kraju je naša vojska doživela presenečenje. Ko je namreč vojska zasedla dotični kraj, povpraševal je poveljnik, kje se nahajajo ruski dragonci. Prebivalstvo, ki je bilo v začetku boječe, se je kmalu okorajžilo in pokazalo na neko hišo. In res, v kleti so našli dva zvezana ruska poročnika in enega korporala. Ruski vojaki so jih namreč sami zvezali, ker se niso hoteli boriti, čeprav sta častnika to od njih zahtevala. Častnika in korporala sta bila od naše vojske vjeta.

JUNAŠKI HUZAR.

Lvov, 26. avgusta. »Slowo Polskie« poroča: Med nekim obmejnem bojem so naše obmejne straže zapazile, kako je neki ruski častnik z visokega drevesa poveljeval vojakom. Neki avstrijski huzar, pravi velikan, je planil na častnika in ga je z udarcem s sabljo izbil na tla. Častnik je bil takoj mrtev, ostali Rusi so pobegnili.

RUSKI VOHUNI.

Krakov, 26. avgusta. »Czas« poroča 22. t. m., da so privedli v trdnjavo šest ruskih ogleduhov, ki so jih prijeli na rusko-poljskem ozemlju, ki so ga zasedli naši vojaki.

RUSIJA ZAPLENILA SUROVO MASLO.

Ruska vlada je zarubila v Vindavi 50 tisoč sodov surovega masla, namenjenega nemškemu, danskemu in angleškemu trždarju. Surovo maslo je bilo vredno 6 milijonov mark.

RUSOFILSKI BOLGARSKI GLAS PROTI RUSKEMU PANSLAVIZMU.

Dosedanji rusofilski »Mir« objavlja nadpisom: »Bolgarija in Rusija« članek, ki izvaja: Ruski krogi morajo že končno uvideti, da Srbija ne predstavlja slovanstva in da njen položaj Bolgarije ne more napotiti, da bi svojo nevtralnost opustila. Tistemu slovanstvu, ki sodi drugače, bodo dosedanje žalostne izkušnje nauk, ki je zaslužen. Četudi izgine Srbija, slovanstvo ne bo umrlo. Mogoče se šele potem ojači, ko bo moglo vsako slovansko pleme svobodno napredovati.

Revolucionarno gibanje v južni Rusiji.

V Bukarešt došla poročila iz južne Rusije se glase jako neugodno. Prekucijsko gibanje zavzema vedno bolj grozeč značaj in posega osobito iz Odese v druga mesta. V Odesi so prekucuhu že velik del posadke zase pridobili. Veliko mlajših častnikov se pridružuje prekucijskemu gibanju. V vojašnicah so se že bili krvavi boji med vladi zvestimi četami in prekucuhu, v katerih so zmagali prekucuhu. Tudi v trdnjavi Sevastopol so bili že resni revolucionarski izgreddi. Neko mornariško vojašnico so prekucijski mornarji z bombami v zrak pogrnali. Uporniki so poizkusili z napadom zavzeti neko orožno in municijsko zalogo, a jih je vrgel oženj iz strojnih pušk nazaj. Prekucijsko navdahnjeni dijaki iz Odese organizirajo splošno vstajo v Sevastopolu. V vojašnicah dele oklice, ki pozivajo vojake, da naj se vstaji pridružijo. Vojaške oblasti v Sevastopolu se pripravljajo proti splošni vstaji.

Proti Srbom.

PODRONOSTI O BOJIH S SRBI.

Dunaj. »Reichspost« objavlja sledečo izjavo ogrskega min. predsednika grofa Tisze: Niti en naš vojak ni srbski vojni vjetnik, niti enega našega topa niso Srbi osvojili. O bojih 19. t. m. s Srbi piše »Pester Journal«: Oženj so otvorili Srbi, a njih topovi so popolnoma odpovedali. Boj je trajal 27 ur. Zmeda med Srbi je bila strašna. En cel polk je pometal orožje proč in so ga našli vjeli.

RANJENI ČASTNIKI NA DUNAJU.

Dunaj, 26. avgusta. (Kor. urad.) »Neue Freie Presse« poroča, da se je

Višegradu nasproti Srbom, red železne kro-ne III. razreda.

ZAVZETJE PLEVLJA.

Čudna se zdi v oficijelnih raportih nanašena vest o vходу avstro - ogrskih čet v Plevlje. Zopet enkrat plapolala črnobela zastava na gričih nekdanjega Sandžaka Novipazar, kjer je visela okrog trideset let. Po aneksiji Bosne in Hercegovine leta 1908 je bil, kakor znano, Sandžak Novipazar vsled avstro - ogrske entente izprazen od naših čet, ki so tvorile od okupacije Bosne začeni od imenovanega termina v treh naših mestih Sandžaka v Plevlju, Prepolju in Bjelem polju precejšnje garnizije. Z žalostnimi čutili so avstro - ogrske čete zapustile njim priljubljena mesta in nič manj ni obžalovalo mohamedansko prebivalstvo odhoda Avstrijcev. — Sedaj so avstro - ogrske čete zopet korakale v Plevlje v vojašnice in barake, ki so bile

Pred pomorsko bitko v Črnem morju.

Dunaj, 25. avgusta. (Kor. urad.) Rusko črnomoško in turško brodovje je odplulo iz pristanišč.

Angleži v vojski.

POL MILIJONA VOJAKOV NA PAPIRJU.

Novi angleški vojni minister Kitchener je od angleškega parlamenta zahteval 500.000 novih vojakov, ki so mu bili tudi »dovoljeni«. Vprašanje je pa sedaj, koliko koristi bodo imeli Angleži in njih zavezniki od tega pol milijona »dovoljenih« vojakov. Kajti od kod pa naenkrat dobiti 500.000 izvežbanih (novinci pač nimajo pomena) mož? In vsak teh mož mora imeti svojo puško, sukno, hlače, čevlje, telečnjak in vsaj 50 patron. Vrh tega bi bilo treba vsaj 500 novih vojašnic, novih strelišč in vežbališč itd. In kar je posebno važno: od kod vzeti 20.000 častnikov in 60 tisoč izšolanih podčastnikov? Vsak otrok lahko vidi, da ta nova »dovoljena« angleška vojska sila ni drugega nego slaba šala, ozir. pesek v oči zaveznikoma, ki jima voda v grla teče. Angleška armada na kopnem bo postala kmalu samo za operete.

IZKRCAVANJE ANGLEŠKE ARMAD.

Berlin. Del angleške armade se je izkrcal pri Antwerpen ter je zasedel trdnjavo Antwerpen.

AVSTRIJSKI POSLANIK IZ LONDONA DOŠEL NA DUNAJ.

Dunaj, 26. avgusta. (Koresp. urad.) Včeraj zvečer je došel na Dunaj londonski poslanik grof Mensdorf-Pouilly. Z njim vred je došlo na Dunaj iz Londona 200 avstrijskih podanikov.

VANDERBILT ZA NEMČIJO.

Berolin, 26. avgusta. (Kor. urad.) Vanderbilt je izrekel uničujočo sodbo nad angleškimi državniki. Pravi, da je njihovo početje zločinsko, ker pomaga blaznemu fanatizmu in šovinizmu francoske dekadence ter ruskim barbarskim narodom. Zgodovina bo proti angleškim državnikom prej izrekla svojo sodbo, nego si oni mislijo. Pričakuje, da bo angleško ljudstvo angleške državnike kmalu poklicalo na obračun in da bo Angleška prva, ki bo ustavila vojsko. Angleški mora biti ravno toliko na tem kot Ameriki, da se ohrani Nemčija. Degenerirana Francoska zasluži, da pogine. Kdor je ustvaril toliko kulture, pokazal toliko discipline in organizacije, zasluži, da živi.

ZEPPELINOVEC NAD ANGLEŠKIM OBREŽJEM.

Ponoči na sredo so zagledali ob izlivu Temze neki nemški zrakoplov, kar je Londončane strašno razburilo. Nemški zrakoplov je plaval tako visoko v zraku, da ga krogli iz dveh topov nista zadeli. V temi in megli se je Zeppelinovec nekaj kilometrov od Temzinega obrežja spustil v nižavo in je z metalci luči razsvetljeval okolico. Svit je alarmiral vojske v neki vojašnici. Takoj so pričeli zrakoplov obstreljevati. Zeppelinovec ni odgovarjal, marveč so iz njega vrgli na neki gotovi točki tri bombe, nakr se je zrakoplov zopet hitro dvignil v višavo. Zrakoplov je iz velike višave opazil tudi nemško vojno mornarico. Njegova nadaljna usoda ni znana.

ANGLEŽI NE ZAUPAJO JAPONCEM.

Angleški list »Manchester Guardian« piše z ozirom na poročilo, da nameravajo Japonci napasti Kiaučau: Proti nameri Japonci moramo zavzeti stališče. Pod pretezo, da postopa po določilih angleško-japonske zveze, bi rada Japonska osvojila ozemlje, ki bi bilo pod japonsko vlado nevarno Angliji in Kitajski. V vzhodnoazijskih morjih mora Anglija popolnoma samostojno postopati. Če se nastopi proti Kiaučau, sme to le Anglija storiti.

pred leti od njih zgrajene in ki so sedaj služile črnogorskemu vojaštvu. Po balkanski vojni je Plevlje pripadlo Črnogorcem, dočim so večji del Sandžaka dobili Srbi.

RAZDEJANA ŽELEZNIŠKA PROGA.

Dunaj, 25. avgusta. (Kor. urad.) Železniška proga iz Soluna do srbske meje je vsled razstrelitve nekega predora razdejana.

RUSKA POMOČ SRBIJI.

»Pesti Hirlap« poroča, da so v Vidinu videli neki ruski parnik, ki je vozil ob rumunskem obrežju proti Srbiji. Sodijo, da parnik vozi ruske vojske v civilni obleki, živila in municijo.

× × ×

Iz vojnega poročevalskega stana se nam poroča o srbskem bojevanju: Srbski način bojevanja je tatarski.

Vesti o Italiji.

ITALIJA ZASLEDUJE SAMO SVOJE DRŽAVNE INTERESE.

Rim, 26. avg. (Kor. urad.) »Agenzia Stefani« piše: Nasproti raznim listom, ki tolmačijo nevtralizacijo Italije v tem smislu, kakor da bi Italija nevtralizacijo držala zaradi konklave in pa da zaradi tega ker se je mobilizacija vsled teh okoliščin zavlekla je odgovoriti. Nevtralizacija Italije se je glasila že davno prej, kakor se je moglo sploh domnevati, da bo glavni sv. cerkve umrl in nas je njegova smrt vse presenetila. Za obnašanje laške vlade v evropskem konfliktu, so ti dogodki, kakor so sami na sebi važni, popolnoma postranskega pomena. Italija se da voditi pri svojem postopanju samo od najvišjih državnih interesov in njeni sklepi so tozadevno popolnoma nemajni. Italija se ne da tudi omajati pri tem od gotove strani časopisja, ki zastopa samo mali del ljudstva. Neprimerno veliki del javnega mnenja popolnoma soglašja z laško vlado.

LAŠKI MINISTRSKI PREDSEDNIK REPUBLIKANEC.

Rim, 26. avgusta. (Kor. ur.) Ministrski predsednik Salandra je napisal pismo republikanski stranki, ki je zahtevala, naj se parlament skliče. V pismu piše »Agenzia Stefani« isto kakor je odgovoril na zahtevo socialistov, da se ni ničesar takega zgodilo, kar bi zahtevalo, da se parlament skliče.

LAŠKI POSLANIK V BEROLINU.

Rim, 26. avg. (Kor. ur.) Laški poslanik Bolatti se je odpeljal nazaj v Berlin.

MAŠČEVANJE ANGLIJE NAD ITALIJO.

Milan. Milanski list »Lombardia« poroča iz Londona, da je bilo izgnanih 1200 Italijanov iz Anglije, ker so zaradi vojske brez dela. Angleške oblasti so zaračunale potne stroške preko Francije na račun Italijanov, tako da se mnogi brez vseh denarnih sredstev nahajajo na potu v domovino. Tudi Belgija je vse Italijane izgnala; pridržala je samo tiste, ki so podvrženi vojaški oblasti.

Največji zračni križar na svetu nedovršen

Neki Nemec, ki je moral bežati iz Pariza, poroča v »Kölnische Volkszeitung« tole zanimivost: Inženir Arno Boerner je sestavil načrt za največji zračni križar sveta in ga do najmanjših podrobnosti izdelal. Načrte je z obširno spomenico predložil francoskemu vojnemu ministrstvu, in kratko pred izbruhom sedanje vojne je francoska vlada nakazala 500.000 frankov za potrebna predela in zgradbo zračnega križarja poverila znameniti tvrdki Zodiak. Vojni dogodki so pa zgradbo prehiteli in Francija je po vsej priliki ostalo na papirju znamenito orožje. Tu-le kratek opis zračnega velikana: Po načrtu je 300 metrov dolg in 20 metrov širok, torej skoro trikrat večji nego so Zeppelinovci. Namesto gondole ima most, ki sega od enega konca do drugega. Plinovih shramb ima 250, katerih tločrt je četverkoten; sestavljene so iz treh drug v drugega zloženih balončkov, napolnjenih z vodikom, dušikom in navadnim zrakom. Vodikov balonček obdaja dušik, tega pa zrak. Ta sistem ima preprečiti, da bi strela ali kaka druga vžigalna tvarina povzročila eksplozijo vodika; vrhu tega se pa znatno omeji uhajanje vodika po difuziji. Kakor navaja iznajditelj, more ta zrakoplov ostati v zraku nepretrgoma več dni, ne potrebuje nobenega balasta in more nositi 300 oseb. Njegova naloga v vojni bi bila uničiti sovražnikov generalštabni stan, sovražnikovo glavno mesto, sovražnikovo brodovje in sovražnikovo armado.

Gautschevo kalastrola povzročil peklenski stroj?

Drugi kapitan na parniku »Baron Gautsche«, ki je dne 13. t. m. tako grozno

ponesrečil, Josip Luppis, izjavlja, da je prepričan, da je katastrofo povzročil **peklenski stroj**, ki je moral biti skrit v prostoru za stroje ter je raztrgal, ko je eksplodiral, tudi posodo, v kateri se je nahajala tekoča nafta. Luppis, ki je vodil rešilni čoln z 42 rešenci, je z znamenji z zastavami priklical torpedovke, ki so rešile one ljudi, ki so pravočasno skočili v morje in se vsaj 10 m oddaljili od potaplajočega se parnika; vse druge posameznike in dva rešilna čolna, polna ljudi, je vrtnec potegnil na dno in pokopal za vedno.

Razna poročila.

ANGLEŽI ZA AVSTRIJO.

Dunaj, 26. avgusta. (Koresp. urad.) »Neue Freie Presse« priobčuje pismo angleških kolonistov na Dunaju, v katerem izrekajo svoje simpatije za Avstrijo in obzljajo, da je Angleška posegla v konflikt z Avstrijo. V dokaz teh simpatij je zbrala angleška kolonija na Dunaju 700 kron za Rdeči križ.

NOVE ŽELEZNICE ZVEZE.

Dunaj, 26. avg. (Kor. urad.) Od sedaj naprej vozi z Dunaja ob 7. uri 40 minut vlak mimo Leobna, Celovca do Trsta. Na Dunaj prihaja ob 8. uri zvečer. Ta zveza bo imela zvezo tudi z drugimi postranskimi progami.

NEMŠKA POHVALA AVSTRIJSKE MOBILIZACIJE.

Dunaj, 25. avgusta. (Kor. urad.) Korespondenca Wilhelm objavlja komunikacije, ki izvajajo, kako se je nad vse pričakovanje gladko izvedla tako delna, kakor tudi nekaj dni pozneje odredjena splošna mobilizacija avstroogrške armade. Mobilizacija dokazuje, kako so bile kljub pomanjkanju vojnih izkušenj vse odredbe premišljene, kako primerno je bilo vse pripravljeno in da je v najtesnejšem sporazumu z ministri vojna uprava vse podrobnosti izvedla. A s tem bi še nikakor ne bil zagotovljen popoln uspeh mobilizacije. Potrebno je bilo, da je v popolnem obsegu lojalno sodelovalo tudi vse prebivalstvo. Takoj izpogleda se je lahko tozadevno zabeležil naravnost sijajen uspeh. Vsa strankarska politična nasprotstva so bila takoj odstranjena. Poziv deželnega gospoda je vse narode obširne države z enim udarcem združil v enotni skupni smoter. Prej, kakor se je pričakovalo in sodilo, so bili kadri ustanovljeni. Tudi v tem štadiju vojne pripravljenosti je obstojela, naravnost vzorna homogeniteta skupnega našega prebivalstva bila odločilne važnosti, ker je naprej odpadel vsak pomislek na kakršenkoli narodni ozir. Merodajni so bili za obrambo zvez le zgolj strateški nagibi in le z ozirom na nje so se tudi vojne sile razdelile. Mešanost naših narodov, ki označuje našo armado, se je zbrala v vojni pripravljenosti ob naših mejah. Vse je, kakor da je vltito, vse preveča en duh in ena želja, da se obnovi stara nevenljiva slava orožja naše armade in da se izkaže vredna zaupanja čez vse češčenega Navšjega vojnega gospoda.

MOHAMEDANCI V VZHODNI INDIJI RAZBURJENI.

Mohamedanci v Vzhodni Indiji so proti Angleški zelo razburjeni. Na več krajih so se že pobunili.

GABRIELE D'ANNUNZIO MOLJI ZA ZMAGO FRANCOŠKEGA OROŽJA.

»Corriere della Sera« objavlja odo Gabriela d'Annunzia, objavljeno v »Figaro«, v kateri prosi za zmago francoskega orožja.

V BELGIJI IZHAJAJO SAMO NEMŠKI LISTI.

Berlin, 26. avg. (Kor. ur.) V Belgiji izhajajo vsi listi v nemškem jeziku. Izjemo dela samo Antwerpen.

TURKI BEŽE IZ FRANCOŠKE.

Carigrad, 26. avg. (Kor. urad.) List Tasvir-Efikia piše, da se osmanom na Francoskem slabo godi, tako kakor tujcem. V Marsilju so celo turške dame insultirali. Turški poslanik v Parizu bo vse potrebno ukrenil, da spravi turške podanike domov. Turški študentje so večinoma Francijo zapustili.

V LIPSKEM ARETIRANI JAPONCI.

Lipsko, 26. avgusta. Tu so odvedli v varnostni zapor osebo japonskega razstavnega oddelka. Japonski vseučiliščniki so Lipsko večinoma že zapustili, ostale so pa tudi vtaknili v varnostni zapor.

AMERIKA ZA NEUTRALNOST KITAJ-SKE.

Berliner Z. A. M. beleži še nepotrjeno poročilo, da so Zedinjene države v Tokiu izjavile, da je nemška kolonija v Kiaučau pod ameriškim varstvom. »New-York Herald« pa poroča, da je zvezna vlada Zedinjenih držav že prej, predno je izbruhnila vojna med Nemčijo in Japonci, vse potrebno storila, da zagotovi nevtralnost Kitajske. Napad s suhega je zato Japoncem onemogočen.

KDO VLADA V SKADRU?

Rim, 26. avg. (Kor. ur.) Messagero poroča od strani laških častnikov, ki so se vrnili iz Skadru z laškim oddelkom mimo San Giovanni di Medua v Italijo, sledeče: V Skadru vlada mir. Za varstvo mesta skrbi komisija, sestavljena iz raznih konzulov. Komisiji načeljuje avstrijski konzul. Ni res, da bi Črnogorci vrdli črez mejo. Tudi Taraboša niso zasedli.

IZVAŽANJE ZLATA IZ AMERIKE.

Iz New-Yorka: V minulem tednu se je uvozilo 122.000 dolarjev zlata in 238.000 dolarjev srebra, dočim so izvozili 65.000 dolarjev zlata v London in 1 milijon dolarjev zlata v Neapol, kakor tudi 1.391.000 dolarjev srebra. — Denarnemu trgu se je odtegnilo 300.000 dolarjev, ki so šli v Kanado. Banke so morale dati v inozemstvo 3.120.000 dolarjev zlata.

PORAZ DANSKE VLADE.

Kodanj, 26. avgusta. Pri glasovanju v gospodski zbornici o vladni predlogi o moratoriju je vlada bila preglasovana v prvem in v drugem branju s 16 proti 22 in z 18 proti 20 glasovom. Poseben odsek iz obeh zbornic se sedaj posvetuje o predlogu.

Volitve novega papeža.

DOLOČILA PIJA X. O VOLITVI NOVEGA PAPEŽA.

Papež Pij X. je že drugo leto svojega pontifikata poskrbel, da so se odstranile vse nedostatkosti, ki bi bile možne ovirati svobodno izvolitev poveljarja sv. Cerkve. Prepričal je državniki (dekret Commisum sibi» ddtó 20. jan. 1904) in odredil vse potrebno za čas pred volitvijo in ob volitvi novega papeža (dekret »Vacante Sede« ddtó 25. dec. 1904).

Važnejše določbe:

Po smrti papeževi se vrše 9 dni posmrtno molitve in sv. opravila; med tem prireajo kardinali v generalnih sejah vse, kar je potrebno za konklave. Rimski kardinali smejo na zunanje kardinalne čakati samo 10 dni po smrti papeževi; nato se takoj prične konklave. Pozneje došli kardinali se smejo še sprejeti v konklave. V konklave sme vsak kardinal s seboj vzeti največ dva duhovnika, ki se pod prisego zavežeta »da bosta strogo o vsem molčala«. Enako se zaprisežejo vsi kardinali. Ko se konklave zatvori, preneha vsako občevanje z zunanjim svetom. — Novega papeža lahko ustmeno proklamirajo (volitev »per inspirationem«), ali pa izvolijo lahko tudi komisijo, ki ji izroče izvolitev (»per compromissum«); navadno pa se izvrši po glasovanju (»per scrutinium«), pri katerem se zahteva za izvolitev dvetretjinska večina navzočih kardinalov. Oblika volilnih lističev in vsa procedura je natančno določena.

SLAVNOSTI ZA POKOJNIM SVETIM OČETOM.

Rim, 26. avg. (Kor. ur.) Pri prvi mrtvaški slovesnosti se bo pela mša in Rekviem, katero je zložil Perosi ob smrti Leona XIII. Juridični strokovnjaki so izrekli svojo sodbo, da je testament Pija X. pravilen in se lahko celotno objavi. Končno odločitev ima v tej zadevi kongregacija kardinalov.

ZADUŠNICA PO POKOJNEM PAPEŽU NA DUNAJU.

Dunaj, 26. avg. (Kor. urad.) V cerkvi sv. Štefana je bila včeraj zadušnica za sv. očeta. Udeležili so se je vsi ministri. Cebiral je pomožni škof Tschöcke. Špalir je delalo vojaštvo.

DIPLOMATIČNI ZBOR V VATIKANU.

Rim, 26. avg. (Kor. urad.) Včeraj je prišel v Vatikan zbranimu kolegiju kardinalov ves diplomatski zbor, ki je akreditiran pri sv. stolici. V imenu vseh zastopnikov je govoril avstrijski zastopnik in izrekel sožalje sv. kolegiju ob izgubi sv. očeta. V imenu kardinalov se je zahvalil kardinal Serafino Vanutelli. Oba govornika sta govorila v francoskem jeziku.

Rim, 26. avgusta. (Kor. ur.) Slovesnost v Vatikanu pri sv. kolegiju se je izvršila z velikim ceremonijam. Zastopniki držav so prišli okrašeni z vsemi redi. Med zastopniki vojskujočih se držav je vladala velika hladnost. Stali so v raznih gruclah. V eni gruči: Avstrijski, bavarski in pruski zastopnik, v drugi je govoril ruski zastopnik z belgijskim. Kolegij je nagovoril: Avstrijski zastopnik: Schönburg-Hardenstein. Kardinal Vanutelli je povdarjal v svojem odgovoru, naj bi dal Bog sv. Cerkvi modrega glavarja.

× × ×

Rim, 25. avg. (Kor. ur.) »Corr. d'Italia« poroča: Nasproti drugim poročilom je sklenil kardinalski kolegij, da se prične konklave (volitev novega papeža) 31. avgusta 1914.

× × ×

SODBA POKOJNEGA SV. OČETA O SEDANJI VOJSKI.

Rim, 25. avgusta. (Kor. urad.) Rimskemu dopisniku dunajskega lista »Reichspost« je izjavil telesni zdravnik umrlega papeža Pija X., dr. Machiavava sledeče. Ko so vplivali na papeža od več strani, naj bi on s svojo veliko avtoriteto vplival na to, da se vojska med Avstrijo in Srbijo prepriči, je dejal: Edini izmed vladarjev, na katerega bi mogel papež v tem smislu vplivati, je avstrijski cesar Franc Jožef, ki je ohranil vedno sv. stolici neomajno zvestobo. Sv. oče pa tega ne more storiti, kajti vojska nasproti Srbiji je pravična, da zelo pravična.

Kako se vojna ladja pripravlja za boj.

Ako se oklopnica pripravlja na spopad s sovražnikom, je prvo, kar se mora zgoditi, to, da se s krova odstranijo vse ovire, ki bi utegnile hoditi na pot ob streži topov, zlasti pa predmete, ki bi se, če bi bili slučajno zadeti, razdrobili in bi bili tako nevarni lastnemu moštvo. Drogovi, ki drže platneno streho, in čolne se plosko položijo na krov, ali pa se pritrdijo ob strani ladje. Dalje se morajo spraviti s krova vse vrvi, ki niso neobhodno potrebne. Svetli medeni pokrovi, ki zapirajo odprtine, ki vodijo v notranje dele ladje, in steklene strehe na odprtinah se spravijo pod krov ali pa ob začetku bitke pomečejo v morje. Na njih mesto pridejo jeklene plošče, ki se imenujejo bojni pokrovi in zapro vse odprtine na krovu.

Vse lestve in stopnice, ki služijo udobnosti, se istotako ali spravijo pod krov ali pa vržejo v morje. Razen tega je zelo važno, da se vse posode z alkoholom, terpeninom in drugimi gorljivimi tekočinami, ki se hranijo na gotovem delu krova, kjer so najbolj varne pred ognjem, pomečejo v morje. Lesovje na jamborih se po dolgem pritrdi, jadra na pomožnih čolnih se pomečejo v vodo in položijo spodaj krog čolnov, da se obvarujejo ognja. Razen tega je vsak čoln spodaj obdan z mrežo, ki zabara, da bi trske letele naokrog, če bi ga zadela kaka krogla. Signalno moštvo je pripravljeno dajati in sprejemati znamenja. Platnice signalnih knjig se obteže s kosi svinca, da se vržejo v morje in se potopijo ako bi bila ladja prisiljena k predaji, kajti te knjige ne smejo na noben način priti v sovražnikove roke. Zastava se kolikor mogoče nizko spusti, da ne more biti tako lahko odstreljena. (Kapitan na »Goebnu« jo je dal zgoraj z žebli pribiti.)

Tudi spodaj se odstranijo vse lestve in stopnice, ki niso neobhodno potrebne. Omare s častniško jedilno posodo in drugim orodjem se zlože pod vodno črto ali pa tudi vržejo čez krov. Vsa vrata, ki ne propuščajo vode, se zapro, izvzemši onih, ki so neobhodno potrebne za gibanje na ladji.

Glavni zdravnik uredi na ladji dve ali tri postaji, katerih vsaka stoji pod vodstvom enega asistentnega zdravnika. Vsaka vojna ladja prvega razreda bi morala imeti vsaj tri zdravniške častnike, kar pa na ruskih ladjah v vojni proti Japonci niti v enem slučaju ni bilo. Izbra postaj se prepušči sodbi glavnega zdravnika. Miza iz častniške jedilnice se navadno uporabi kot operacijska miza; druga postaja se namesti v lazaretu, tretja pa navadno pod varnostnim krovom, da je kolikor mogoče varna pred sovražnimi krogli. Na vsaki postaji se postavi operacijska miza in vsi instrumenti, raztopine, obveze, kirurške priprave in ostale potrebščine, da je vse pripravljeno za takojšnje rabo. Lazaretni pomočniki, ki so dodeljeni strežnemu moštvo vsakega topa, prejmejo vse potrebno za prve zasilne obveze.

V vojnih mornaricah se navadno za to skrbi, da zna vsak mornar napraviti zasilno obvezo; tudi je moštvo v mirnih časih dobilo zdravniški pouk, kako je nesti ranjenca, kako je postopati z utopljenici, kako ustaviti kri itd. Včasih se del z oklopi obdanega prostora, kjer stoje topovi, porabi za kirurško zasilno postajo. Lazaretni pomočniki imajo dolžnost ranjence spravljati k zdravnikom na postaje in tem na vsak mogoč način pomagati. Ako ima zdravnik svojo postajo v notranjosti kasemat ali v oklopnem stolpu, potem je precej varen pred krogli, v mnogo večji meri jim je pa izpostavljen v lazaretu.

Zemljevide v naša društva.

Iz raznih krajev poročajo, da so v naših izobraževalnih društvih izobešeni zemljevidi in važnejši razglasi in odloki. Ljudstvu se poljudno razlaga dogodka in odloke. Tako bodi v vseh naših izobraževalnih društvih. Zemljevide senaroka v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Natančen zemljevid Srbije in drugih balkanskih držav, ki bo zelo dobro služil pri zasledovanju vojnih dogodkov med Avstrijo in Srbijo, dobi brezplačno kdor naroči krasno, z vsakovrstnimi vojnimi podabami bogato

opremljeno, zelo zanimivo in poučno knjigo »Vojska na Balkanu«. Knjiga s priloženimi velikim zemljevidom vred ima zelo nizko ceno in stane elegantno broširana samo K 650. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Zemljevid sam za se pa stane 2 K. —

Razun tega so na razpolago še sledeči zemljevidi bojnega polja:

Zemljevid Avstrijsko-ruskega bojnega polja 1:1.000.000. Cena s poštnino vred K 130.

Zemljevid Nemško-ruskega bojnega polja 1:2.000.000. Cena s poštnino K —90.

Zemljevid Nemško-francoskega bojnega polja 1:2.000.000. Cena s poštnino K —90.

Zemljevid Evrone 1:7.500.000. — Cena s poštnino K 260.

Zemljevid svetovnega prometa — 1:45.000.000. Cena s poštnino vred 2 K 70 vin. — Ta zemljevid bo izborno služil posebno, če se razširi vojni požar tudi izven Evrope. Zemljevid je pa tudi drugače za splošen pregled jako zanimiv, ker obsega statistične podatke za vse države na svetu (obseg, število prebivalcev, izvoz itd.). Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Dnevne novice.

+ **Obsodbe vredni glasovi.** V teh resnih in zgodovinskih časih, ko je cela država ne glede na socialne, politične, narodnostne in konfesionalne razlike vsa zedinjena in je vsa njena moč obrnjena na zunanje sovražnike, bi človek mislil, da ne bo glasu, ki bi poskušal motiti in kaliti to veličastno soglasje in harmonijo avstrijske javnosti. In vendar sta se dobila dva lista: dunajska »Neue Freie Presse« in pa graška »Tagespost«, ki pišeta skrajno neslano in nizko ob mrtvaškem odru pokojnega papeža, o stolici rimske cerkve in papeštvu. Pripovedujeta »o onemoglosti, razvaline svete stolice«. Da je katoliška cerkev izročena preteklosti in poginu in da je njeno nalogo prevzela sedaj evropska kultura. Vere ni več, njeno mesto da je prevzela evropska znanost in veda. Da je cerkev pod pokojnim svetim očetom preganjala »špansko vneto« zastopnike bogoslovne vede, nastopala proti državni oblasti, hujskala škofo, ovirala svobodno znanost, duševno svobodo itd. Taka pisava dokazuje, da nima svobodnomiselno časopisje neke vrste niti najprimitivnejšega pojma o nalogi in namenu katoliške cerkve na zemlji. Dokazuje pa tudi, da je bil sveti oče Pij X. mož na svojem mestu, ki ga je božja previdnost poslala, da je z železno roko obvaroval cerkev tistega necerkvenega in kvarljivega duha, ki ga je hotela brezbožna laživeda v cerkev zasejati in krščanske narode z njim prepojit. Danes res stoji v razvalinah, pa ne cerkev, ampak ateistična veda in z njo vred vsa evropska laži-kultura. Ali ni ravno sedanji evropski konflikt živa priča, kam privede človeštvo taka talmi-kultura in civilizacija! Da bi bilo v taboru naših sovražnikov več prave, resnične krščanske civilizacije in krščanskega duha, bi danes ne bilo treba Avstriji in Nemčiji jemati orožja v roke in braniti svoje zemlje. »Neue Freie Presse« in pa »Tagespost« pa kažeta obenem, da je njihovo nasprotstvo proti cerkvi še večje nego harmonija in lepo soglasje domovine. Drugače bi ga ne kalili v tem resnem trenutku in s svojo pisavo ne izzivali katoliškega ljudstva, ki je poslalo svoje hrabre sile na bojišče. Danes je jasno, da bodo k zmagi pripomogli veliko več katoliški sinovi, energija zdravega, vernega ljudstva, kakor pa foljanti prepelele laži-znanosti.

+ **V Nemčiji že uvedli brzovlake.** V Nemčiji so že zopet otvorili blagovni promet in so celo zopet nekaj brzovlakov vpejali. Med Berlinom in Kolinom so že 20. t. m. vozili 4 brzovlaki, brzovlak je vozil tudi med Berlinom, Bremenom in Wilhelmshavnem. Na vseh glavnih progah so že 20. t. m. uvedli D-vlake. Bi nič ne škodilo, če bi tudi pri nas sledili zgledu v Nemčiji. Eden ali dva brzovlaka bi lahko vsaj na glavnih progah vozila.

— **Smrtina kosa.** Iz Tolmina pišejo: Umrl je 19. t. m. v garnizijski bolnišnici v Gorici g. dr. Ivan Debenjak, c. kr. namestništveni koncipient v Tolminu. Bil je kot rezervni poročnik tudi on poklican na vojno. Toda zahrbtna bolezen (baje legar) prekinila je nit življenja cvetočemu mladeniču 28. let.

— **Povišanja v orožništvu.** Majorja sta postala ritmojstra Ivan Mrázek v Celovcu in Alfred Lellék v Celovcu, ritmojstri pa nadporočniki: Rihard Janeschitz v Gradcu, Franc Nusko v Gradcu, Oskar May v Celovcu in Reinhold Epler v Trstu; nadporočniki pa: Jožef Mlaker, Emerih Cvahte v Celovcu in Rudolf Handl v Pulju.

— **Škofijska kronika.** Premeščeni so gg.: Ivan Jaklitsch, ekspozit na Zdihovem za župnega upravitelja na Koč. Planino (Stockendorf); Anton Lovšin, kaplan v Radečah pri Zidanem mostu, za ekspozita na Zdihovo; Ivan Sever, kaplan v Preserjah, za župnega upravitelja na Preloki. Nameščeni so gg.: Novomašnik Fr. Rupnik, za kaplana v Radečah pri Zidanem mostu; Ignacij Breitenberger, nam. gimn. učitelj v Št. Vidu nad Ljubljano, za začasnega kaplana v Spodnji Idriji; semeniški duhovnik Iv. Črnilec, za kaplana v Preserjah. V vojno službo so bili poklicani iz ljubljanske škofije gg.: dr. Fr. Kulovec, gimn. profesor v Št. Vidu nad Ljubljano; Iv. Cegnar, stolni kaplan v Ljubljani; Josip Gnidovec, kaplan v Idriji; Leopold Erzín, kaplan v Trebnjem; Franc Novak, kaplan v Hinjah; Andrej Martinčič, kaplan v Hrenovicah. Subdijakonst sta prejela 16. avgusta v Zatičini cistercijana: Fr. Konrad Linder iz Burgfriedena (škofija Rottenburg) in fr. Teobald Rach iz Biberacha (škofija Rottenburg). V kongregaciji misijonarjev sv. Vincencija Pavla je stopil g. Fran Skvarča, župni upravitelj na Koč. Planini (Stockendorf). V stalni pokoj stopi g. Matija Kadunc, župnik na Preloki.

+ **C. kr. železniško ministrstvo** je izdalo sledečo odločbo: Vsi pred razglašanjem mobilizacije nabavljeni letni vozni listi kakor tudi vsakovrstni drugi izkazi za vožnjo po železnicah, ki se vsled prenehanja civilnega prometa niso mogli popolno izrabiti, porabljajo se lahko zopet, ko se civilni promet zopet otvori. Da se doseže veljavnost podaljšanja za ta čas, dokler je bil promet ustavljen, predložiti se morajo izkazi železniškim ravnateljstvom ali postajnim predstojništvom. Onim, ki so kupili od 1. junija dalje vozne izkaznice, pa so bili poklicani v vojaško službo, se po gotovimi pogoji denar povrne.

— **»Soča« in »Primorec«** sta nehala izhajati. Znani glasili goriških liberalcev sta prenehala izhajati. Vzrok so menda finančne stiske.

VI. Treščec-Branjski novi vladni zaupnik za belovarsko županijo. Uradne »Narodne Novine« prinašajo imenovanje sekcijskega svetnika kr. deželne vlade Vladimirja Treščeca pl. Branskega za zaupnika županije belovarsko-križevske.

Enoletni prostovoljci se na to opozarjajo, da more po § 142: 8 bramb. predp. I. biti njihova uvrstitev še spremenjena. Da ne bodo prizadeti s tem, da si nabavijo predčasno uniforme, gmotno oškodovani, se dovoljuje tudi enoletnim prostovoljcem na lastne stroške, da pridejo k vojakom v civilnih oblekah.

— **Mesečna stanarina v Trstu.** Tržaški župan je pozval z okoliščino hišne posestnike, da naj dovolijo strankam, da bodo plačevali stanarino mesečno.

V Trstu je g. Ivanu Zorcu, adjunkt u. kr. žel. ravnateljstva umrlo najmlajše dete Sonja.

— **Z revolverjem streljali.** Dne 12. avgusta je delalo več deklet na njeni Franceta Cvirna v Senovem pri Brežicah. Po delu so se podala v gostilno Mihaela Ajdaška, v kateri je sedel tudi posestnikov sin Alojzij Buh iz Reichensteina. Ta je začel objemati tuja dekleta. Ena, Marija Vovk, ga je odločno zavrnila in mu strgala ovratnik. Komaj pa je zapustila gostilno, ji je Buh sledil in ji priložil zaušnico. Ta je povedala to svojemu delavskemu tovarišu Francu Suharju, ki je poklical Buha na odgovor. Pri tem se je vnel pretep, pri katerem je Suhar večkrat na tla vrgel svojega nasprotnika. Slednjič potegne Buh revolver, ustreli na Suharja trikrat ter ga pri tem zadene v srce, da se mrtev zgradi na tla. Buha so zaprli.

Obsojeni prijatelji Srbov. V Mariboru je bil pred okrožnim sodiščem obsojen na tri mesece zapora črkostavec Janez Klinz, ker je v neki kavarni poveličeval Srbe, Avstrijce pa psoval s sodrgo. — Pleskar Avg. Bečela je bil obsojen na 6 mesecev zapora, ker je odobraval sarajevski umor. — Mlinarski pomočnik Franc Lovrec, star 46 let in pristojen v ptujski okraj, je bil zaradi odobravanja sarajevskega umora v tajni sodnijski razpravi obsojen na 6 mesecev zapora.

— **Razpust splitskega občinskega sveta.** Vlada je razpustila občinski svet splitske občine in imenovala za komisarja dr. Franca Madirazza.

— **Odvzeti poštni debit.** Bosenska vlada je odvzela poštni debit za Bosno in Hercegovino kolektarju »Sloga«, ki izhaja v New Yorku.

— **Umrli** je dne 22. t. m. bivši državnozborni poslanec Tomaž Szajev v 53. letu, ki je pripadal krščansko - socialni stranki P. Stopolovskega.

— **Aretiran črnogorski nadporočnik.** V Herceg - Novem je aretiral neki finančni nadstražnik nekega črnogorskega nadporočnika, ki se je že tri leta pečal s špijonažo. Črnogorec je odpeljan v trdnjavo »Mamula«. Pri njem so našli napačne dokumente. Junaški

nadstražnik je bil od častniškega zbora pohvaljen.

— **Reja kunccev in vojska.** V angleškem listu »Daily Chronicle« popisuje pisatelj Hergelet, kakega pomena so domači zajci za Angleško. Ako bi Angležem tudi vsega drugega zmanjkalo, v slučaju, da bi bili odrezani od drugega sveta, bi kljub temu lahko od zajcev živeli. Samice imajo namreč vsakih 6 tednov nov zarod. Z 12 milijoni bi država lahko nakupila toliko zajcev, da bi celo Anglijo rešila.

Jeruzalemski romarji na begu. Dne 16. julija se je odpeljalo v Jeruzalem 600 bavarskih romarjev iz Monakovega. Dne 2. avgusta so dobili v Jeruzalem sporočilo, da je Nemčija v vojski s Francosko in Rusijo. Dne 3. avgusta so se nagloma odpravili na pot v Jafo in odtod čez morje. Vozil jih je parnik avstrijskega Lloyda »Tirol«. Kapitan je dobil ukaz, da mora voziti z največjim parom, če hoče da uide francoskim bojnim ladjam. Bil je zadnji čas, da so utekli, drugače bi jih francoske vojne ladje prepeljale v kak kot na Francoskem.

Tisza — hrvaški minister.

Budapest, 26. avgusta. (Kor. urad.) Današnji uradni list javlja, da je cesar poveril ogrskemu ministrskemu predsedniku grofu Tiszi posle hrvaškega ministra. Kakor znano, je dosedanji hrvaški minister grof Pejačević v Franciji interniran.

H KONKLAVU

v Rim je 21. t. m. odpotoval praški kardinal knez nadškof baron pl. Skrbensky.

Še enkrat vojska in alkohol.

Splošno mnenje je ali je bilo, da vojak mora dobiti alkoholnih pijač, ker bi sicer ne mogli prenašati velikih naporov, zlasti ob vojskinem času. Včasih so res mislili, da je vojakom alkohol potreben. Hvala Bogu, da se je sedaj tudi v tem oziru na bolje obrnilo. Tudi tu je skušnja pokazala, da alkohol vojakom ne daje ne moči, ne poguma. Leta 1812. so v vojski proti Rusom tisti francoski vojakovi prvi podlegli mrazu in naporom, ki so »ga« radi pili. Sir Evelyn Wood, angleški vojskovodja, pripoveduje o svojih skušnjah v krimski vojski leta 1882., da so najboljši in najbolj zdravi vojaki in mornarji bili oni, ki niso pili nikakih opojnih pijač. Iste skušnje je napravil v Indiji ob ondnotnih vstajah. Poveljnik Wolseley je ob svojih ekspedicijah proti Arabi paši menjaje dajal nekaterim bataljonom alkoholnih pijač. Uspeh je bil ta, da so bile one čete, ki niso uživale nikakih opojnih pijač, bolj sveže, živahnije in sposobnejše. Zato je Wolseley prepovedal vojakom vsako opojno pijačo. Istotako je vojskovodja Herbert Kitchener v zadnji sudanski vojski prepovedal vojakom vse alkoholne pijače. Sam se je izrazil: »Zelo blagodejno je vplivala prepoved, prodajati vojakom katerokoli opojno pijačo, kar se je z veliko natančnostjo izpeljalo.«

Te skušnje so skoro vse države uvaževale in so omejile vojakom uživanje alkoholnih pijač ter jim dale nadomestil, zlasti kave.

Vojaški zdravnik Leitenstorfer pravi, da armada, ki ne uživa alkoholnih pijač, daleč prekaša po energiji, vztrajnosti in moralni vrednosti drugo, kjer vojakovi pijejo alkoholne pijače. Alkohol je največji sovražnik discipline. Treznost je važna in lepa čednost za vsakega vojaka.

Schön je napravil skušnjo, da so na potu omagali navadno tisti vojakovi, ki so pili alkohol. Ti so bili sprva veseli in živahni, toda kmalu so se utrudili in začeli pešati. — Poročnik Mühlhofer je z 32 vojakov v popolni vojni opravi od 2. do 4. marca 1910 napravil iz Trsta pohod 86 km daleč. Pri tem pohodu je bil prepovedan vsak alkohol. Prva dva dneva ni opešal noben vojak, tretji dan pa samo eden, in še ta zato, ker je proti prepovedi pil alkohol.

Pravijo, da gre vojak pogumnejše v boj, ako »ga« ima v glavi. To je grdo in za naše poštene vojake žaljivo. Vojak naj gre v boj iz ljubezni do svoje domovine. Le tisti vojakovi bodo zmagovali, ki imajo treznost in glave, jasno spoznanje in čut odgovornosti.

V Nemčiji je protialkoholna ideja globoko prodrila, in igra veliko vlogo zdaj v času mobilizacije. Ondi je že močno zavladalo prepričanje, da alkohol vojakovi slabi kot krepki. Pa tudi uradni in vladni krogi vedo ceniti važnost treznosti v bojni gromu ter jo sami pozpešujejo. Pri nas se od vladne strani ne stori v tem oziru še nič ali bore malo.

Vse hvale vredno pa je, in treba je to konstatirati, da deželni odbor Kranjski, ki je dovolil znatno svoto za pogoščenje odhajajočih vojakov, ni dovolil nobenega vinarja za alkohol. Dočim so jih drugi »krepčali« s pivom in celo z žganjem, so se za deželni denar nakupili in delili druge vrste darovi, toda nobena kaplja alkohola v katerikoli obliki. To je našemu deželnemu

odboru le v čast, ker je s tem podal dokaz, da je v tem oziru na višku modernega napredka in naziranja.

»Sveta vojska« v Ljubljani.

Ljubljanske novice.

Ij Slovesni requiem za papeža Pija X. je opravil včeraj v stolnici presvetli knezoškof dr. A. B. Jeglič ob obilni azistenci. Žalne službe božje so se udeležili vsi višji civilni in vojaški zastopniki. Navzoči so bili ekselencija baron Schwarz, dvorni svetnik Chorinsky, od deželnega odbora dr. Evg. Lampe, dr. Pegan, dr. Triller, grof Barbo. Cerkev je bila polna vernikov. Danes je opravil slovesno črno mašo mil. prošt Sajovic in jutri jo izvrši stolni dekan Kolar.

Ij Vsak po svoji moči. Ne dá se tajiti, da se čuti ob vojnih dneh vsakdo nekako zavezanega, da vrši na ta ali drug način državljanstvo dolžnost kot zvest član vojskujoče se monarhije, četudi ne ravno z orožjem v roki. Priliko smo imeli že povdarjati, kako vneto deluje pri nas zlasti ženstvo v vojne namene: koliko devocijonalij so razdelile v Ljubljani med vojaštvo! Koliko so že storile pridne in gibčne roke v okrožju »Rdečega križa«! Druge pa, ki še niso imele prilike, da bi se izkazale, čakajo, da bodo kot usmiljene samaritanke pomogle in stregle ranjenim vojakom. In še druge, ki več ne zmorejo, se pa odlikujejo s tem, da neprestano molijo in prosijo ljubega Boga za zmago našega orožja in za srečno vrnitev našega vojaštva.

Predvčeraj popoldne se je na navadno cerkveno oznanilo zbrala v stolnici ljubljanski tolika množica vernikov, ki so se uvrstili v veličastno prosilno procesijo za zmago avstrijskih čet, da je bilo kar veselje pogledati. Pol ure je trajalo, preden se je mogel »prevod razviti. Pobožni udeležniki so se med iskreno molitvijo podali v franciškansko, potem pa v šentjakobsko cerkev in nazaj. Še sijajnejša bi bila procesija, ako bi se bila določila za nedeljo in če bi se bila vsa zadeva bolj organizovala.

To plemenito sodelovanje naše javnosti za prosep vojne akcije je vsekakor vse hvale vredno. Pa v sedanjih krvavih časih, ko bodo nemi mrtvaški zvonovi zapeli po smrtnim mnogim našim junakom, padlim na polju bojne slave, ne pozabimo tudi za te vzdihniti večkrat k božjemu Sodniku, da bi zaračunal smrt v vojski — kot mučeništvo, da bi božje Srce Jezusovo bilo milostljivo vsem, ki so se že in ki se bodo še v tem vojnem metehu ločili od nas. Spominjajmo se vseh, zlasti še tistih, ki so morali popolnoma pozabljati.

Ij Izplačevanje sanitetnih pristojbin za vojaštvo (častniki, moštvo, konji i. dr.) se prične v soboto, dne 5. septembra 1914 v mestnem nastanjalnem uradu. Podrobnosti se objavijo prihodnji teden v dnevnem časopisju.

Ij Radi podražanja živil in vsakdanjih potrebščin c. kr. ministrstvo iznova svari producente in trgovce, da se drže od c. kr. deželne vlade izdanih cen, kupujoče občinstvo se pa opozarja, da vsak pretiran slučaj takoj naznaniti pristojnemu oblastvu. Pripominja se, da se bodo tozadevni kršitelji cesarske naredbe z dne 10. avgusta 1814, št. 9755, kaznovali deloma pri političnih oblastvih, deloma sodnijsko.

Ij Umrli je včeraj v tukajšnji dežel. bolnici g. Andrej Golob, čevljar, mojster v Gradišču v Ljubljani. Pogreb bo danes ob 6. uri popoldan iz dežel. bolnice. N. v. m. p.

Ij Cirkus Charles v Ljubljani, ki radi oviranega transporta na železnici ne more naprej, je pustil vse vagonne preslikati in bo nanje napravil napis: **K r o n e** namesto prejšnjega Charles.

Ij Samoumor 17-letne Ljubljančanke v Gorici. V ponedeljek 24. avg. ob 147 uri zvečer se je z znanega mostu čez Korenjo v ulici Ponte nuovo vrgla 17 letna Pepica Jerman iz Sp. Šiške pri Ljubljani. Delala je v tovarni v Strašicah. Videli so jo nekaj časa hoditi okrog mostu in jokati. Obležala ni takoj mrtva, priletela je na levo stran. Prenesli so jo v neko hišo, kjer je umrla. Svečo, ki so ji jo dali, je še prijala.

Ij Umrli so v Ljubljani: Josip Oblak, kajzarjev sin, 13 let. — Andrej Golob, čevljar, mojster in meščan, 64 let. — Simon Cajhen, delavec, 65 let.

Izpred ljubljanskega porolnega sodišča.

Zabavljač proti Avstriji morilec.

Na zatoženi klopi danes sedi 37letni Janez Trele, pristojen v Šmartno pri Litiji, dninar na Rakeku zaradi hudodelstva uboja. Dne 27. jul. t. l. zvečer je

v Strgarjevi gostilni na Rakeku popivalo več možkih, med njimi tudi obdolženec, ki nima nič manj kot 18 predkazni. Trele je napeljal pogovor na sedanje politične razmere. Strastno je govoril proti Avstriji in za Srbijo itd. Navzoči patriotični so Treleu burno ugovarjali in ko le ni prenehal s svojim hujskajočim govorjenjem, ga je pograbil železniški delavec Ant. Milavec, ga vrgel na tla in mu dal par zaušnic. Ko je obdolženec vstal, je šel proti gostilniškemu duri, katere je za njim zaprl železniški čuvaj Janez Gorše. Čez nekaj časa je šel Milavec pogledat v vežo, če se je obdolženec že odstranil ter ga videl, ko je ravno iz žepa potegnil nož. Milavec je takoj zaprl gostilniška vrata in opozoril navzoče goste, kar je videl. A vzlic temu svarilu je vstal iz zamize 63letni gostjač And. Petrovčič ter šel proti vratom, držeč stol pred seboj. Hotel je Treleca spraviti na cesto, a ta mu je zadrli nož naravnost o osrčje. Petrovčič je omahnil nazaj, se čez nekaj časa usedel in po kakih 20 minutah izdihnil. Poškodba, katero je zadobil Petrovčič je bila smrtonosna, in bi v tem slučaju tudi takojšnja zdravniška pomoč bila brezuspešna, kajti rajni je bil zadet v srce, ter je vsled notranje izkrvavitve umrl na otrpnjenju srca. Obdolženec ne taji dejanja, zagovarja se le s tem, da je bil Petrovčič jezen nanj, ker je on povzročil, da je gospodar njegovo hčer zaradi malomarnosti od dela odstranil. Skušna se zagovarjati tudi s silobranom, kar pa zaslišane priče ovrežejo.

Sodišče je predlogu, naj se preišče duševno stanje obdolženca, ugodilo in je razprava bila preložena na prihodnje porotniško zasedanje.

Tužnega srca naznanjava vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nama je najin sinček

Radko

včeraj ponoči, po kratkem in mučnem trpljenju v starosti 8 let preminul.

Pogreb nepozabnega se vrši v sredo popoldne v Šmartnem pri Litiji.

Ljubljana, 26. avgusta 1914.

Francé Kmet,

c. kr. štabni stražmojster,

Viktorija Kmet,

stariši.

2604

Razpisuje se služba 2585 2

organista in cerkvenika

na Prežganjem pri Litiji. Dohodki: 450 K v denarju, stanovanje, 1/4 posestva in gostilna.

Sprejme se za hišo na Sv. Petra cesti štef. 37 2574

hišnik

vajen hišnega dela, brez otrok. Prosto stanovanje. — Več se izve pri **Adolfu Hauptmannu**, posestniku v Ljubljani.

Mlada, pridna

hišna

večša slovensčina in nemščina, se sprejme v boljšo rodino na Gorenjskem. Natančneje se izve pri upravnistvu »Slovenca« pod št. 2592. Znamka za odgovor!

Komptoaristinja

Slovenka, sedaj bivajoča v Zagrebu, pridna, mlada, prav dobro izurjena v vseh komptoarinih poslih v slovenskem, hrvaškem in nemškem jeziku, želi mesta kjerkoli v slovenskih deželah. Cenjene ponudbe se prosijo na naslov: **Dragica Wostner**, Zagreb, Tratinska cesta 47. 2596

Debeli

koštruni

se prodajo pri trvdki St. & C. Tazher, Dunajska cesta št. 47. 2562

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratnike in v to stroko spadajoče blago dobite najceneje v

specialni trgovini

A. & E. Škaberné

Velika izbira:

Mesini trg 10

Solidna posrežba

Stavbeno podjetje: Parketna tovarna: Strojno mizarstvo: Tesarstvo: Parna žaga:

Prevzamem javne in zasebne stavbe, železnobetonске mostove, strope itd. — Popravila izvršujem po najnižjih cenah. — Izdelujem načrte in dajem strokovna navodila.

Velika zaloga hrastovih in bukovih desčic, katere dobavim z ali brez polaganja; prevzamem tudi popravila in polagam desčice na stara, že obstoječa tla.

Izdelujem vsa, stavbeno mizarstvo tičoča se dela, pohištveno le proti naročilu. Izvršujem tudi vsakovrstna popravila, točno povojno in po nizkih cenah.

Prevzamem vsa v to stroko spadajoča dela, kakor napravo središnih stolov, stropov, verand, barak, odrov itd. — Popravila izvršujem točno in soliano.

Kupujem hrastov, bukov in smrekov les in žagam hlode tudi proti plačilu. — Po železnici poslan les se dostavi na žago po lastnem industrijskem tiru z drž. kolodvora.

Ustanovljeno 1900.

V. SCAGNETTI, Ljubljana.

Tehnična pisarna: za skladiščem državnega kolodvora.

Telefon 299.

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo, krepak in zdrav, se takoj sprejme v trgovino mešanega blaga Stefan Lapajne, Sp. Idrija. 2403

Kantina Corazza

Levada (Istra)

601

VINO

belo, črno in šiljer lastnega pridelka se pošilja po jako ugodni ceni. Za pristnost se jamči.

SIR

dobro vlečan, polnomasten po K 1:60
1751 pol masten po K 1:40

ima v zalogi:

Mlekarska in sirarska zadruga v Logatcu.

Kontoristinja

veščica slovenske korespondence, stenografije, stroje-pisja, knjigovodstva, z dobrimi izpričevali trgovske pomočnice manufakturne in špecerijske stroke, nastopi kakršnokoli mesto proti primerni plači. Cenjene ponudbe na upravnishvo tega lista pod šifro K. Z. 2615.

Stanovanje

(lepo solnčnato) s 3 sobami in vsemi pritliklinami v Prisojni ulici 3, I. nadstropje, se odda za novembrov termin.

Pri nakupu različnega manufakturnega blaga, se blagovolite obrniti na tvrdko

A. & E. Skabernè,

Mestni trg 10.

Na debelo in drobno!

obstoji od leta 1883.

Jedno nizke cene!

2610

Razglas.

Stavbni odbor v Semiču daje naznanje, da so oddati po največ zidarska dela v župnišču, na zidu okoli cerkve, dvorišča ter na gospodarskem poslopju v Semiču.

Glasom strokovnika, ki se je oblastveno odobril, znašajo vsi stroški okroglo K 5200.—.

Minuendo-licitacija razpisuje se na sredo, dne 2. septembra 1914, ob 2. uri popoldne v občinski pisarni v Semiču, kamor se podjetniki vabijo priti.

Delo je takoj začeti. Vložiti je 10 odstotkov vadija. Strokovnik leži v župnišču v Semiču v vpogled razgrnjen.

V SEMIČU, dne 23. avgusta 1914.

Stavbeni odbor.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.

Veliko gostilniško obrtno podjetje

v mestu na severni jezikovni meji se pod ugodnimi pogoji da v najem s 1. oktobrom 1914. Pojasnila daje dr. Val. Rožič, blagajnik Mohorjeve družbe, pošta Celovec, Koroško.

2609

Sveže čaino maslo

2612 6

iz pasteurizirane smetane ima na prodaj »Mlekarska zadruga« v Šenčurju pri Kranju. Cena mu je 3 K za 1 kg.

Sprejme se takoj

2614 2

Kovaški pomočnik

pri Fr. Vrhovcu, Ljubljana, Bohoričeva ulica 6.

Košnja!

Pod Rožnikom je oddati

več oralov lepe otave

po nizki ceni. Več se izve v svečarni, Prešernova ulica št. 7. 2615 3

Strokovnjak v nemščini

poučuje gospode in dame do popolnosti. Sprejema tudi vsakovrstne prestave. Ponudbe pod »Zmeren honorar 2611« na upravo »Slovenca«.

Sprejme se takoj

2608

mesarski pomočnik

pod zelo ugodnimi pogoji. - Oglasi na Poljanska cesta št. 27, Ljubljana.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt. otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1913. K 170.217.149—

Stanje garancijskih fondov koncem leta 1913. K 43.424.496-17

V letu 1913. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane poizrušnice. — Prospekti zastoj in poštnine prosto.

2171 Sposobni zastopniki se sprejmejo pod na ugodnejšimi pogoji.

Brez posebnega naznanila.

2613

Rodbina Golob-Lunder naznanjata prežalostno vest, da je njih preblagi so-prog in oče, oziroma svak in stric, gospod

Andrej Golob

čevljarski mojster v Ljubljani, Gradišče št. 12

včeraj po kratki in mučni bolezni vdano v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo danes v sredo dne 26. avgusta t. l. ob 6. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi Marijinega oznanenja.

V Ljubljani, dne 25. avgusta 1914.

Bozala Golob

soproga.

Andrej Golob, dež. rač. oficijal

sin.

Rodbina Lundrova.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in znancem pretužno vest, da je njih nad vse ljubljani blagi oče, oziroma brat, gospod

FILIP VRTOVEC

založni nadzornik pivovarne »Union«.

po kratki mučni bolezni previden s svetimi zakramenti za umirajoče v torek ob 1/2, na 1 uro v 56. letu svoje starosti mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb predragega ranjkega bode v sredo, dne 26. t. m. ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice v deželni bolnici na pokopališče k sv. Križu.

Blag mu spomin.

Sv. maša zadušnica se bode brala 27. avgusta v cerkvi Marijinega Oznanenja ob pol 8. uri zjutraj.

Ljubljana, 25. avgusta 1914.

Marija,

sestra.

Milan, Filip, Josip, Matko,

sinovi.

Vida, Marica,

hčerki.

Mesto posebnih obvestil.

Venci se hvaležno odklanjajo.

Ravnateljstvo pivovarne »Union« v Ljubljani (Spod. Šiška) javlja tužno vest, da je po kratki, mučni bolezni dne 25. t. m. ob četrt 1. uro zjutraj umrl nje dolgoletni, zvesti uradnik, nadzornik zaloge, gospod

Filip Vrtovec.

Pogreb se vrši danes ob 4. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 26. avgusta 1914.

2607

P I 239/3/234

OKLIC.

2606

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani naznanja, da se bo vršila dne 18. septembra 1914 ob 9. uri dopoldne v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2

prostoovoljna javna dražba

premičnin kuranda Josipa Streharja, obstoječih povečini iz sobne oprave Posamezni predmeti ali skupine istih se bodo izročili najvišjemu po nudniku proti takojšnjemu plačilu.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani,

odd. I, dne 21. avgusta 1914.